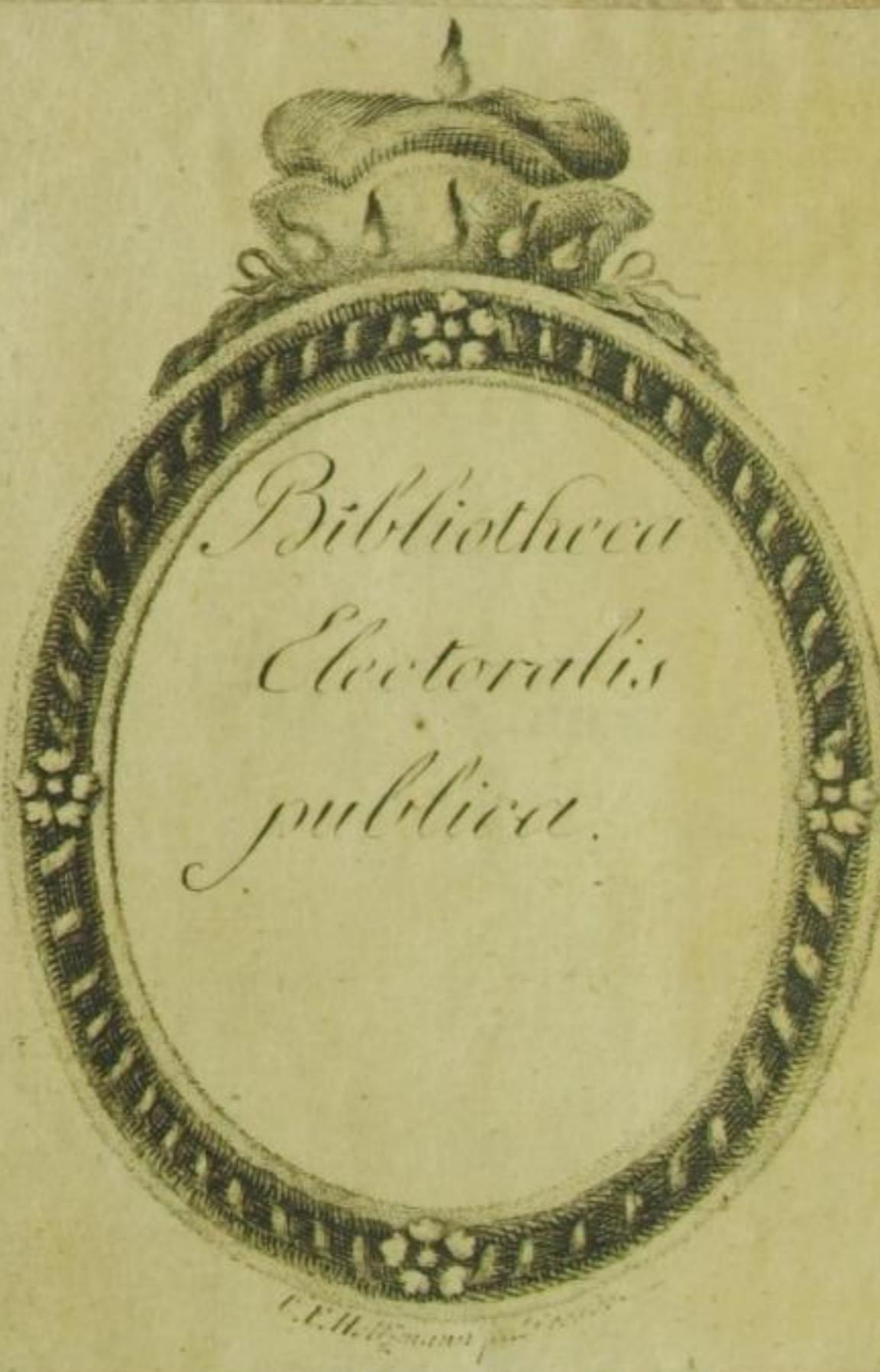

St. Germ.

147

403 = § Prus.

L. C. W. 1780

Hif. geno.
Hif. imp. C. 543

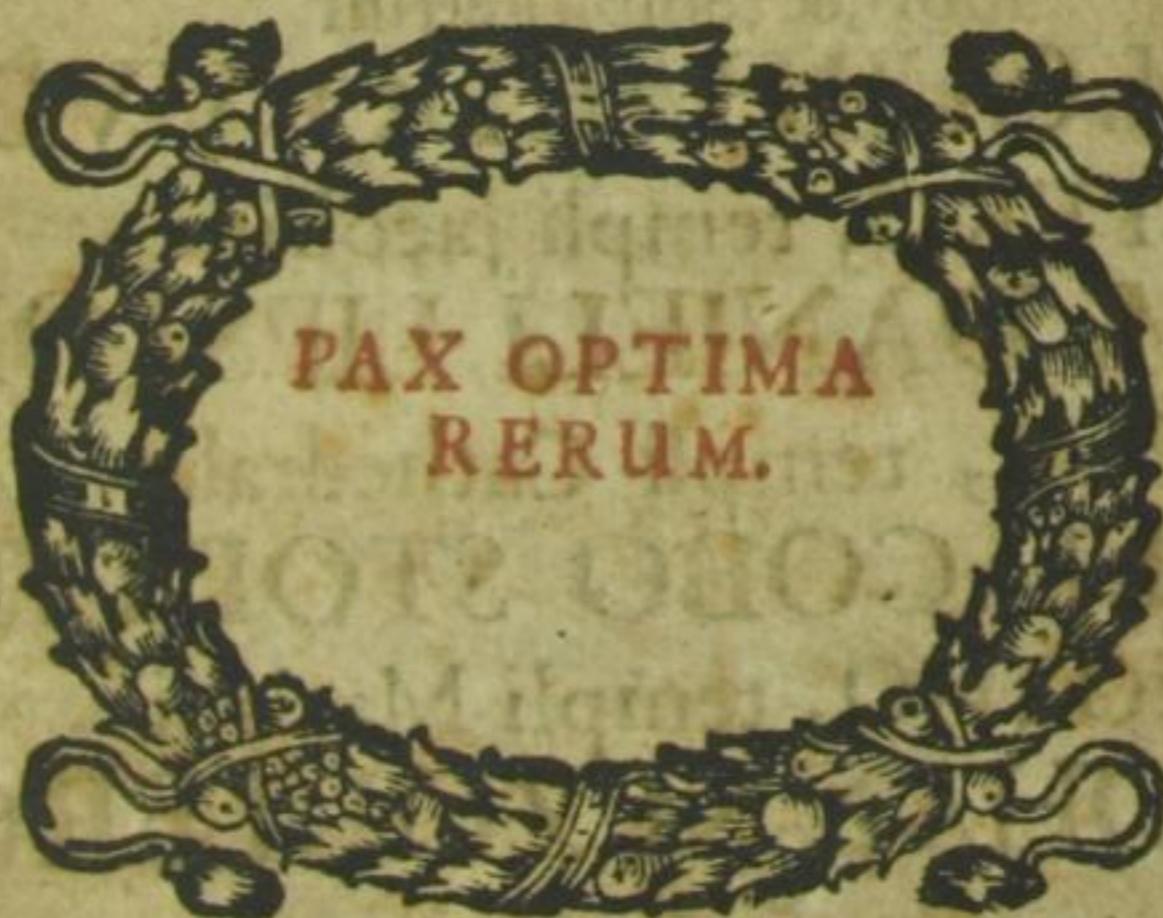
CARMEN
DE PACE
PUBLICA
DEO O. M. AUSPICE
Per Germaniam in Monasteriensis Conventu
instaurata

Anno CHRISTI cl^o l^c L

COMPOSITUM,
ET NUNC ACCURATIUS RECOGNITUM
à

JACOBO KÖCKERTO, Lub.

Scholæ Subrectore.

LUBECÆ,

Typis GOTHOFREDI VENATORIS,
ANNO Æræ Christianæ cl^o l^c LIII.

Plurimūm Reverendo, Clarissimo, Ex-
cellentissimoq; VIRO

Dn. MENONI HANNEKENIO,
S.S.Theologiæ Doctori celeberrimo, & Ecclesia-
rum Lubicensium Superintendenti quā fidelissimo
quā gravissimo,

Admodūm Reverendis, Clarissimis, virtutibus
& plurimarum artium scientiâ Præstantissimis

VIRIS

Dn. M. ADAMO HELMSIO,
Reverendi Ministerii Lubecensis Se-
niori, & templi Petrini

Dn. M. GERHARDO VVIN-
TERO, templi Jacobini

Dn. M. DANIELI LIPSTOR-
PIO, templi Cathedralis

Dn. M. JACOBO STOLTER-
FOTHO, templi Mariani

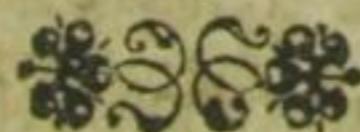
Dn. JOHANNI ZEIDLERO,
templi Ægidiani

Pastori-
bus fi-
delisfi-
mis &
gravis-
simis,

DN.

Dn. JOHANNI SIBERO,
Dn. ABRAHAMO LEOPOLDI,
Dn. M. HUBERTO KOHNIO,
Dn. JOHANNI NICOLAI,
Dn. M. JOHANNI VVEBERO,
Dn. M. JOHANNI REIMARO,
Dn. ALBERTO BALEMANNO,
Dn. M. HENRICO ENGENHAGEN,
Dn. M. ERASMO MOLLENHOFIO,
Dn. M. GEORGIO DREVENSTEDÉ,
Dn. JOACHIMO VVENDINO,
Dn. LUCAE STENIO,
Dn. M. BERNHARDO KRECH-
TINGIO,
Dn. M. JOHANNI REICHIO,

Omnibus & singulis Eccl. Lubec. Ministris, Dnn.
Fautoribus, Affinibus, Coghatiſ & Amicis meis omni ob-
servantia & amore etatēm prosequendis

S.P.D.

S. P. D.

Armen quoddam de in-
staurata per Germaniam Pace
publica, Plurimùm Reveren-
de, Clariss. & Excellentissime Dn. Do-
ctor HANNEKENI, Ecclesiarum Lube-
censium Superintendentis fidelissimejux-
tā ac gravissime, & Vos, Admodūm Re-
verendi, Clariss. Præstantissimi Dn. Pa-
stores, cæteriq; Symmystæ, Fautores,
Promotores ac Amici summoperè ho-
norandi, abhinc biennium, & quod ex-
currit, hic Lubecæ in Cathariniano Audi-
torio, vobis præsentibus à me pronuntia-
tum esse, satis, uti spero, etiam nunc com-
meministis. Pro qua singulari benevo-
lentia, quam in me audiendo prolixè tunc
declarastis, magnas meritò gratias habeo
atq; ago. Illud autem carmen cùm pri-
mum

mum horis subsecivis condere animum
inducerem, non sanè ob vanam ostenta-
tionem ingenii, quod in me quām pere-
xiguum sit, ipse met sentio, hoc quicquid
erat curæ ac laboris suscipiebam, sed quia à
ratione publici officii mei, quod bonam
magnamq; partem in excolendo Poëti-
ces studio consistit, hoc institutum quām
minimè alienum esse videbatur. Quo no-
mine deinde etiam partem aliquam poë-
mati shujus alumnis meæ disciplinæ simi-
li modo elaborandam in ludo nostrolite-
rario proposui. Huc accedebat & altera
causa, incredibile desiderium ac spes Pa-
cis, quam tot annorum Olympiadas è
communi nostrum matre Germaniae e-
xulare unà cum aliis compluribus dolen-
ter, ut qui maximè, ferebam. Tunc enim
jamdudum cœptæ erant Monasterii con-
sultationes de illâ Christiano orbi, cum bo-
no DEO, restituenda. Quamobrem cùm

) (3

alias

alias s̄æpē, tum illo etiam tempore in men-
tem mihi veniebat celebris illius Hebræo-
rum adagii :

לא ייחיב המורה בחזים שיבוא באמצע
הפטירה ברייך כל-פני אשפטו כי לו
כשתקרב אל-הפטירה !

hocest: Necessarium non est , jaculanti
sagittis,(sagittario) ut exactè medium sco-
pi omnibus sagittis arcus sui feriat. Sufficit
illi , si utcunq; ad scopum appropinquet:
Ita ego cum Geta servulo Comici Afri,
duplici quidem spe utier commodius esse opinabar,
verum, si maximè labore illum , qui va-
riis de causis à me suscepimus erat , summa
votorum meorum & optatus omnino e-
ventus non consequeretur , fatis haben-
dum existimabam , modò aliquam voto-
rum partem essem assequutus. Nimirum
quocunq; res Osnabrugæ & Monasterii
caderet, & , sive eam pax, cuius obtinen-
da

dæ spes, quemadmodum dixi, aliquanta
jam tuū ostendebatur, sive diuturnius
bellum, cuius timor æquè amplius erat,
excepturum esset, cogitabam fore, ut
non omnino studii illius & instituti me pœ-
niteret, sed operæ pretium aliquod etiam
aliis rectè judicantibus viderer fecisse.
Posteaquam verò singulari atq; incredibi-
li DEI O. M. beneficio & immensa cle-
mentia adeò resredierat, ut spes minimè
dubia futuræ pacis nobis affulgeret, quam
exorsuseram telam, studiose atq; multò
alacrius mihi detexendam, ac poëma il-
lud ad umbilicum adducendum esse arbi-
trabar. Cæterum etsi multò quidem tu-
tius sine controversia fuerat, hunc imma-
turum & malè natum ingenii mei fœtum
domesticos intra parietes *ἀνέκδοτον* ac pul-
vere obductum asservari, quàm eruditissi-
mi hujus seculi judicio palam exponi,

sua-

suas tamen & autoritate doctissi-
morum virorum ac discipulorum meo-
rum rogatu in eam sententiam deductus
sum, ut hoc qualecunq; *μελέτην* accurati-
us recognitum in lucem edere & cum a-
liis communicare constituerim. Increbu-
it autem jam dudum mos iste, ut, de qui-
bus optimè sentimus, aut quorum magna
in nos merita extant, aut deniq; quibus
pro singulari ac perspectissimâ erga nos
benevolentia omnia debere nobis vide-
mur, illorum nomine insigniri scripta no-
stra cupiamus. Dilipienti igitur diu mul-
tumq; mihi, quorum nomini inscriptum
hoc *εὐχαριστὸν* poëma exiret, visum est fa-
ciendum, ut vobis, Pl. R. R. C. C. E. Præ-
stantissimiq; Viri, illud dedicarem, quo-
rum partim arcta affinitate aut propinqua
cognitione, partim veteri jam indè ab in-
eunte ætate cœpta, atq; in Academiis ma-
gis

gis magisq; cultâ firmataq; amicitia me-
cum conjuncti estis , plerorumq; etiam
tantis obligatus sum beneficiis, ut in illo-
rum me ære esse, nec dissolvere posse lu-
bens fatear. Quamobrem etiam atq; et-
iam rogo, chartaceum hoc munusculū,
non quale vobis debebatur, sed quale ego
mittere potui, ita accipiatis, ut sit perpetu-
um meæ in vos observantiae studiisq; spe-
cimen ac monumentum, meq; juxta ac
meos eadem de cætero, quâ ante hanc di-
em, benevolentia & favore constanter
cohonestare dignemini. Dabam LU-
BECÆ ex meo Φεοντισηγίω a. d. VII. Idus
Januarias ineuntis anni CHRISTI cī
loc LIII. quem unà cum plurimis con-
sequentibus omnino candidum , & , uti
poëtæ loquuntur, terq; quaterq; felicem
Ecclesiæ Christianæ , Reiq; publicæ &
vobis omnibus, vestris deniq; uxoribus
ac liberis à carcere, quod dicitur , ad me-

b

tam

tam usq; decurrere, & summa
voluntate opto!

Pl. R. R. G. C. E. & P. P. V. V.

Observantissimus

JACOBUS KOCKERTUS, Lub.

Scholæ Subrector.

JACO-

JACOBUS KÖCKERTUS
BENIVOLO ELEGATORI
S. P. D.

Ia ac vetus Ecclesiæ DEI & Christi-
anarum gentium consuetudo est, eaq;
jam usq; à primis fermè Israëlitarum du-
cta temporibus, ut, si quam fortè memorabilem
victoriam ab hostibus suis obtinuissent, aut, post
multorum annorum bella, optatâ diu pace vel
longis à bello feriis potiti fuissent, magno cum
gaudio & pompâ festum quendam diem cele-
brarent, in quo publicè DEO O. M. omnium se-
cundarum rerum autori pro præstitis in Rem-
pub. meritis ac clementi è periculis liberatione
gratias agerent. Cum, Mose sanctissimo duce,
populus Hebræus ex Ægypto ad mare rubrum
progressus esset, ac immanis & illaudatus ille ty-
rannus Pharaon perquam magno falcatorum cur-
ruum agmine & innumerabili pœnè exercitu il-
los persequeretur, in eas redacti sunt angustias, ut
omnium vita in extremo discrimine versari atq;
in acie novaculae quasi constituta esse videretur.
Retrogredi enim ob hostium adventantium vim
neutiquam audebant. Ad utrumq; latus præru-

b 2

pti

pti & adscensu insuperabiles montes erant. Ante
pedes mare Ægyptium, quod transiri omnino
non poterat. Moses v. precibus hoc impetravit à
DEO, ut aquæ marinæ diffugerent, atq; utrimq;
in murorum altissimorum speciem erectæ atq;
exaggeratæ (o miram DEI potentiam!) consiste-
rent, & sancta DEI gens sicco pede transiens in ul-
teriore ripam salva ac incolumis perveniret;
Contra ea, hostes Ægyptii, refluentibus in pristi-
num locum undis, ad unum omnes obrueren-
tur, & ita obruerentur, ut ne nuntius quidem tan-
tæ cladis superesset. Pro qua verè mirabili victoria
grato animo & ore universa illa gens επινίκιον
DEO cecinisse legitur. Cum nefario Hamani con-
filio ac instinctu Aasvverus Rex omnium poten-
tissimus edictum de delendâ funditus Judæo-
rum natione ad omnium provinciarum suarum
præsides misisset, certior ea de re mature facta Re-
gina Esther a Regem exoravit, ut popularibus illi-
us parceret, & novis literis priores revocantibus
securitati illorum consuleret. Quo facto cum Ju-
dæi ab extrema pernicie liberati essent, ipse verò
Hamanus suo sibi jumento pestem atq; exitium
accersivisset, publicæ ac solemnnes feriæ ad red-

in-

integrādam tanti beneficii memoriam, gratiasq; pro e-reptione è periculis Deo agendas à Jūdæis imperatæ ac institutæ sunt. Nos quoq;, qui hac tempestate vivimus, quam obrem pium hoc veterum institutum imitemur, causæ & permultæ sunt & gravissimæ. Quæ enim calamitatum Ilias, irritata & ex ardescente DEI justissimi in nos irâ, ob nostras omnis generis improbitates communem omnium nostrum Parentem Germaniam jam unum & triginta annos & plus eo pœnè oppresserit, quot hominum myriades bello, fame, peste miserè & inauditis exemplis extinctæ sint, quot urbes captæ, dirutæ, ferro ac flammis vastatæ, deniq; in cineres redactæ sint, quanto quām q; assiduo in metu omnes illius incolæ, qui ex hoc communi quasi naufragio erepti interitum ægrè evasimus, versatissimus, animus meminiisse horret, luctuq; refugit. Verum enim verò, seriis ac continuis piorum omnium precibus commotus & expugnatus tandem DEI animus vitiis ille quidem infensissimus, ad veniam tamen resipiscientibus dandam paratissimus consilia in Conventu tam Monasteriensi quām Noribergensi à S. Cæs. Majestatis Magnorumq; Regum.

b 3

ac

ac Rerum publicarum aduceatoribus. Magnis
diu agitata felici tandem exitu terminavit, & orbi
Christiano pacem redonavit, quâ nihil salubrius,
& quâ, quicquid in temporariis bonis pulchrum
& optabile est, continetur. Pro hoc beneficio, cu-
jus tanta est magnitudo, ut illi neq; æstimando
omnis ferè humana cogitatio par, & celebrando
omne os infans ac hebes esse videatur, DEO. O.
M. decreto Prudentissimi Senatus nostri, gratias
publicè & quâm maximâ celebritate die abhinc
octavo ab Ecclesia actas esse, probè meministis.
Cæterum ut etiam Schola nostra sibi de hoc tan-
to DEI beneficio gratulari, ac vota sua cum Eccle-
siæ votis conjungere videatur, Carmen Euchari-
sticum de hac ipsa Pace Publica, ac munera hujus
à DEO nobis concessi magnitudine composui,
illudq; , DEO volente, cras manè hora IX, in Au-
ditorio Cathariniano recitare decrevi. Cui rei ut
Magnifici & Nobilissimi Dnn. COSS. Plurimum
Reverendus Clarissimus & Excellentissimus Dn.
Superintendens. Nobiliss. Consultiss. & Experi-
entiss. Dnn. Syndici & Doctores: Reverendi &
Clarissimi Dnn. Pastores & Symmystæ: Pruden-
tissimi hujus Reipubl. Dnn. Senatores ac Secreta-
rii;

rii : omnes deniq; literarum amantes Cives &
Studiosi interesse & benivolam aurium operam
mihi dicare dignentur, eâ, qua par est, observan-
tiâ, officiosè etiam atq; etiam rogo. P. P. Lu-
becæ, Anno clo lœc L. pridiè Ka-
lend. Augusti.

V I R O

Clarissimo & Eruditissimo

J A C O B O K O C K E R T O

adfini suavissimo.

Horrida ter denos exercita bella per annos
In campis, Germane, tuis & viscere regni,
Attigerunt finem tandem: postquam omne fausto
Indoluit populi æruinnis, & foedera sanxit
Arbiter Imperii & septem Regina trionum.

Ex illo nostris rediit pax aurea terris,
Armaq; ad horrentes derepta reponere muros
Cœpimus, & pressis amplectier ocia turbis.
Jamq; iterum renovantur agri, tuti q; pererrant
Arva greges, lituiq; silent, & classica mussant.
Addunt se socias paci, gressusq; sequuntur
Relligio, leges, artes, cœlestia dona.

Hæc tu nunc placidæ decurrens fluminelinguæ,
Dulcia Phœbæo deducis carmina plectro,
Pacis amans, Köckerte; & pura mente Jehovæ
Promeritas grates laudumq; encomia solvis.

At nos arcano perculti pectora motu,
Multæ Deum rursus repetita voce precamur.,
Supplicibusq; animi veneramur sidera votis:
Dum modò coeruleæ sinuosa ad flumina Travæ
Delecti proceres, & nullius indiga laudis

Pecto-

Pectora conveniunt, paci^q; imponere morem.
Soliciti, sat agunt belli præcidere causas.
Vicinos inter reges, cognataq; regna.

DI faciant, positis irarum fluctibus Ate,
Exulet, & placido redeat pax candida vultu,
Litigiiq; expers vivat par nobile Regum,
Conjunctisq; animis & sancta in fœdera dextris,
Contra hostes armis, inter se pugnet amore !

F.

JOAN. HENRICUS MEIBOMIUS,
Reip. Lub. Archiator.

 Uis tunica Martem ferro atq; adamante rigenti
Contectum, quâ par, dicere voce queat ?
Quis varias, quibus est Germania fracta, ruinas,
Hactenus, & sævæ funera mille manus
Dignè scripserit, & lacrymis æquare dolorem,
Publica quem nobis damna tulere, sciatur ?
Tu tamen inventus, Kockerte, poëmate digno
Fulmina qui duri Martis, & arma canas.
Nec tamen in belli, tua, tantum incommoda, quin &
In pacis laudes vena benigna fluit,
Amissam votis & voce requirere pacem,
Plebe quis ex ima non solet atq; potest ?
At Belli æratam, Conversam Pacis in aurum,
Condigno, faciem pingere posse modo,
Non nisi, quem docuit Pallas Tritonia, quemq;
Insignem multa reddidit arte, viri est.
Adde quod hæc animi grati, quem, Carmine, terris
Ostendis docto, gratia grata venit.
Hinc tua, quæ magnis dudum processit ab ausis
Divitis ingenii, gloria major erit.

Fauori & amico suo singulari
benevolentia testandæ L.M.Q. faciebat
HENRICUS VAGETIUS.
Lon-

Longinqui causas belli, & præfigia motus
Europæ, ac miseranda, tuos, Germania, casus,
Dein versam in melius sortem, pacisq; reductæ
Aggredior tenui depromere gaudia versu.
Copia rerum ingens, per quas tentanda facultas
Ingenii est tenuis, gravis & labor orsa sequetur.
Attu adsis, Summi Unigena & Sapientia Patris,
Divus homo, Pacisq; dator, cui tota per orbem
Natio Sanctorum hoc Soteria tempore solvit,
Cui soli calamusq; meus, studiumq; ministrat
Omne, oris rege plectra mei, da robora cœptis.
Sic mihi te duce freta ratis vastum aëta per equor
Sistet inoffensum sperato in littore cursum.
Vosq; adeò, quorū me hilarem præsentia reddit,
Magni Amphictyones Patriæ, præclara Senatus
Lumina, Cæsareæ decora admiranda LUBECÆ,
Tuq; DEO addicti Præsul primarie cœtus,
Et patriæ Pharus alta meæ, lux magna tuorum,
Vos primi pietate viri, multâ arte verendi
Doctores, omnem celebrati laude per orbem,
Quos cælo demissa juvat præcepta docere,
Vel quę Sancta Themis, vel Phœbus prodidit autor,

A

Vos

Vos Patriæ Patrum & sancti pars magna Senatus,
Quos merita in populum & virtus, generisq; ve-
tuisti

Nobilitas, & amor Sophiæ alta ad sidera vexit,
Casurumq; dedit non ullo tempore nomen.,
Et tu, Castalidum decus ac spes magna, juventus,
Ne subeat vestras, precor, admiratio mentes,
Cur ego, cui nunquam Parnassis laurea frontem
Cinxit, Pierio neq; mens est tincta liquore.,
Carmine plebejō vestras hīc demorer aures,
Ledæosq; inter rursum velut anser olores
Obstrepuisse parem. Nec enim me vana cupido
Laudis, quam mereor nullam, me judice, movit,
Sed dudum optatæ communia gaudia pacis,
Et spe majora ætherei benefacta Parentis
In civeis, LUBECA, tuos, arasq; focosq;;
Inq; hoc, quod vario defendit ab hoste, Lyceum:
Adde quod impositę dudum mihi munia Sparte
Suaserunt, graviumq; hortamina crebra virorū.
Hinc nostræ, quāvis rudis est incomptaq;, Musæ
Acceptum vestris aut non culpabile saltem
Mentibus officium speravimus esse futurum..
Quod vobis ita sacratum votumq; putetis,
Ut stipes quondam nullâ arte politus in agris
Numinibus.

Numinibus sacratus erat, pietasq; placebat.
Ergo fortunæ jam jaæta sit alea nostræ. (crem
Vos, perhororificus quorum me adspectus ala-
Reddidit, hanc æqui facite, oro, boniç; Camænā,
Et brevibus placidas advertite cantibus aures.

Quicunq; ille fuit, qui nunquam impunè Come-
spectatum docuit terris extrema minari, (tam
Credo equidem, multò magis hunc rata dicta lo-
cutum,

Quàm quæ Phæbei tripodes vel corniger Ammō

Faticano populis oracula protulit ore.

Hoc exempla probant annalibus cruta prisci

Temporis, & mille historiæ, quas docta vetustas

Prodidit, intexens victuris incluta chartis

Facta, vices varias regnum atq; omina scæva.

Antè per Emathios quàm tristia prælia campos

Julius Ascanii de sangvine cretus Iuli, (rens Pompeii Eg

Omnia qui imperiō tenuit, quà utrumq; recur-

Oceanum spectat Sol, & cognomine Magnus

Pompejus gener adversis instructus Eois

Miscuerunt, Latio Pharsaliaq; arva natârunt

Sangvine, prodigiis cœlum fatiç; sinistri

Ominibus scatuit: micuerunt æthere puro

Fulgura pertacitas non unquam cognita noctes,

Sideraq; & faculæ magnum per inane volantes
Fulserunt, tristesq; simul præsagiit iras
Cælestum ardescens horrendo crine Cometes
Prodigiale rubens, eversum & funditus iri
Imperium monuit libertatemq; Quiritum.

^β
Augusti Imperatoris.
Romano Varus cum primus in agmine duxit
Tres in Teutonicis legiones perderet arvis,
Antè graves minitata hominum rerumq; ruinas
Arsit stella comans, latèq; incendia sparsit.

^γ
Neronis Claudi Cæsar.
Quid? quod & incesti sub tempestate Neronis,
Portenti nulla à vitiis virtute redempti,
Antè, suo quām se transfigeret ense tyrannus,
Ignis visus atrox ab Eoi partibus orbis
Ad latus Hesperium fatales pandere crines,
Auguriumq; tulit mundo, mox affore tempus,
Israëlingenūm quo gentem, illustris & alta
Tecta Palæstinæ niveōq; è marmore structa,
Atq; auro & gemmis radiantia templa Sionis
Exitio miles daret, ac fundamine ab imo
Erueret sanctam disiectis mænibus urbem.,
Urbem, quâ neq; quid terris speciosius usquam
Æquore nec Ponti lustraverat auricomus Sol.

^δ
Et item no. tri tempori, nempe
Hoc nostro confirmat idem quæ apparuit ævo
Ante decem liquido trieteridas æthere lampas,
Quæ,

Quæ, quæ Mænalias cælum consurgit ad Arctos
Sidus ad Erigones & tardi plaustra Bootæ
Orta, solo citimum longè super extitit orbem
Noctivagæ Phœbes, caudâ metuenda minaci.
Vidimus atrocis flammæ sub imagine virgæ,
Ingentisve trabis, sed syrmata longa trahentis
Jactantē, ac damnorū extrema exempla minan-
Vidimus, eventusq; ratos, veriq; tenaces (tem.
Expertam(heu!) nimis esse minas Europa fatetur.
Quippe secuta facem hanic fuerit quam longa
malorum

Ilias, & latè regiones sparsa per omnes,
Pœnarum ac facies, & nomina singula dictis
Prêndere si sperem, aut tenui deducere filo,
Hellespontiaci numerem prius æquoris algam,
Ægæiq; maris jactos ad littora fluctus.
Pauca tamen referam. Rutuli ter Solis habenæ
Denas plus & eò torsere ex ordine brumas,
Ac rus vestivit toties ver floribus, ex quo
Mars ferus, & lacerâ gaudens Discordia pallâ
Ad superos Stygiis caput exertare cavernis
Cœpit, & obscurô pacem turbare tumultu,
Civica Germanos & ad arma coëgit Enyo
Sangvineum quassans furiatâ mente flagellum,

Comete e-
jus, qui
anno 1618
appare-
bat.

II.
Quanam
calamitates
illum conse-
qua sint,
partim per
Germaniā,
scilicet

α
Horrndū
bellum.

Qui co[n]mites levis ira, & amor sceleratus habendi
Insidiæq[ue], Furorq[ue], & plurima mortis imago,
Ex illô poenæ vitiorum exolvimus acres,
Debita pro meritis sortiti præmia nostris.
Namq[ue] salutiferi qui dia Oracula verbi
Seu peragi à nobis, seu quid mandantia credi
Sola sequebantur, (veluti Troezenius heros
Gnostiados filum) proram puppimq[ue] salutis
Humanæ CHRISTUM esse rati vitæq[ue] datorem,
His interdictum est & aquâ simul ignis & usu,
His cœlo missos oculis lustrare libellos
Haud licitum, ac, nisi parerent, horrenda misellis
Tormina vel præsens mors intentata fuerunt.
Adde quod impubes pueros seniôq[ue] trementes
Enfibusatq[ue] sclopis ipsa ante altaria fixit,
Et dites inopesq[ue] simul, matresq[ue] nurusq[ue],
Ac charæ infantes genetricis ab ubere raptos
Mesuit indomitus, dempto discrimine, miles,
Cædibus ac (miserum!) implevit loca cuncta ne-
fandis.

Ornatus sancti & pretiosa anathemata templi,
Pocula adorandæ rubiginis, & sacra vasæ,
Ex adytis raplere truces aurata latrones.
Ipsa, DEI cultū quæ relligiosior ætas
Sacrârat majorum, altis innixa columnis

Templa, hostis flamma violens vastavit & armis.
Quæ non expugnatæ urbes? quot milite crudō
Sunt versa in cineres, convulsaq; sedibus imis
Oppida! quot populati agri! quot diruta regna!
Nil intentatum liquerunt, nec quid inausum
Harpyiæ atroces, duri Mavortis alumni,
Credentes, nullo cœlum rectore moveri,
Numinaq; aut sensu nullo esse, aut nescia nostri.
Testis Saxoniæ tu lux quondam, urbium ocelli,
Cærulus irriguis quas Albis prænata tundis,
Pulchra situ, differta viris, opibusq; beata
Parthenope, & Romani eadem speciosa columna
Imperii, incolmis donec felixq; stetisti,
Nunc versa in cineres tua culmina nubibus olim
Æqua, & semirutis pendent deformia tectis.
Nunc afflita jacest terræ, urbis triste cadaver.
Quis cædem illius fando, quis funera lucis
Explicit, admotis tua cum palatia flammis
Templaq; sacrilegus combureret aurea latro?
Cum tibi viginti plus millia plebis inermæ,
Nefrendes pueros, & adhuc opelactis egentes,
Decrepitosq; ætate senes matresq; nurusq;
Vulcano ac ferro pariter domuumq; ruinâ.
Horarum spatio vix septem perderet hostis,
Perderet,

Perderet, & gladio factos calcaret acervos?
O scelera horrēda, & cunctis graviora cothurnis!
Testis tu, Pasevvalcka, potens ut b's mercibus olim
Atq; vetus, quā setellus Pomerania culti
Fertilitate soli lætos diffundit in agros.
O quæ hostis fecit ferus in te exempla! quibusq;
Affixit miseram pœnis! non secla priora
Talia viderunt, non nostra antè edidit ætas,
Ac neq; patrârunt ipsi, gens impia, Turcæ. (lo
Quis, nisi cui Chalybum rigido sint vincita metal-
Pectora, non horret tantos meminisse dolores?
Atq; hæc sævitiae populos exempla per omnes
Edita sunt, quacunq; patet Germania pugnax,
Ut vix, qui riguos ferro exercere novales
Et glebas rastris jam frangere curet inertes,
Invenias, desintq; manus poscentibus arvis,
Quæ, lætis ubi riserunt proventibus olim,
Sentibus obducta in præsens sylvestrib· horrent,
Et sæva hîc ululant magnorum secla luporum,
Succrevitq; filix inaratis noxia campis,
Conflatis dudum in rigidos sicilicibus enses,
Pilaq; pro rastro jussis tractare colonis,
Ac patrio in bellum proficiisci rure coactis.
Hinc neq; longinquis compendia quærere terris

Institor

Institor aut merces potuit mutare viator.
Innumera& steterunt,& adhuc stant civibus orba
Oppida,quætām densa olim celebrare virorum
Visa caterva fuit,capere ut vix posse putares.
Docti errare inopes, veluti pauperrimus ille
Arnæus,laribusq; & honorum culmine pulsi.
Sæpè graves pietate viri ac virtutibus, & quēis
Plurima canities mento veneranda jacebat,
Exilio natale solum mutare coacti
Exangues vultus gessere,ac pallida tristes
Ora fame,ederunt vulsis radicibus herbas,
Quæ brutis gratas præberent rectius escas.
Aut,ubi pane famem vellent explorere cibōq;,
Et malè morati jejunia pellere ventris,
Nec quidquam in loculis aliud sibi inanibus esset,
Quàm vaga quos forsitan pandisset aranea casses,
Tabifica esurie similes macieq; peremptis,
Pertusæq; cutem velatos tegmine lænæ,
Aut Cilicum attritis coopertos corpora saccis
Æra rogare stipistām sæva subegit egestas,
Pauperiem ut miseram superare binominis Iri
Posse viderentur,Lasarive,ante ostia ditis
Cui domini panis buccella negata secundi est. [est
Nempè quod Harpyjæ castrenses, quēis lea nulla

B

Nullus

Nullus par feritate lupus, neq; Caspia tigris,
Per camposq; darent per & urbes funera ferro,
Replerentq; locos cæde ac terroribus omnes.
Quid Siculi quondam tale invenere tyranni?
Quid simile his crudi rabies Busiridis ausa est,
Hostibus à sævis quæ passa es, Teutona tellus?
Nam vis, juris erat mensura, repagula legum
Pugnaci dudum jacuerunt fracta sub ensce.
Sed neq; damnata harū steterunt in cardine rerum,
¶
Pestis. Nec satiata Dei factâ hîc sine ira quievit.
Dira lues etiam populis Germanidos oræ
Sæpiùs incubuit, putore infectus & aër
Mortiferisq; simul spirantes æstibus Austri,
Sparsaq; sanguineis inhumata cadavera terris,
Atq; aliæ tulerunt pestis contagia causæ.
Insedabiliter torri pectora flammis,
Quas patuli fervens prodebat anhelitus oris,
Et sitis exurens languentes arida fauces. (letho)
Indè hominum sine more repens dare corpora
Corrupti clades cœli: nihil omnibus actum
Herbarum succis, nil curâ aut arte medentûm,
Tentâsset frustrâ ipse suas Podalirius herbas.
Ars jacuit superata malis, horæq; prioris
Momento incolmis qui lecto assederat ægri,
Fulmine

Fulmine tanquā ictus, media inter verba repente.
Semicenis cecidit moriens super ora sodalis.
O diras clades! ô nunquam credita Teucris
Supplicia! ô magnas commoti Numinis iras!
Fando quis expediat cunctas sine fletibus æstus
Lethiferi vires, moriendi ac mille figuræ,
Utq; cadaveribus compleverit omnia mœstis
Pallida Persephone stygiis emissa cavernis?
Quid loquar Holsatæ notis telluris in oris,
y
Obicibus ruptis per apertos æquora campos,
Eluviones
maris ac
fluminum
inaudita.
Exspatiata adeò, traherent ut millia secum (que,
Multæ virūm, segetesq; simul, pecudesq; domos-
Actanta eluvie populi incommoda ferrent
Nocte sub obscurâ, quanta ullò tēpore cuiquam
Vix audita prius, vix visa prioribus ævis.
Quid tempestates pridem Caurosq; coortos
d
Commemorem, stratis à culmine turribus alto,
Horribiles
procellæ ac
grandines.
Et pecori & sylvis pariter tectisq; sinistros?
Nuper & exortos insvetæ grandinis imbræ?
Aut quos præterea infelix Alemannia casus
Passa fuit longi per tempora mœsta duelli?
Nam prius auricom lampas circumvaga Phœbi
Annuabis senis peragrabit mensibus astra
Cursibus obliquis, quām persequar omnia fando

Nomina pœnarum nota atq; horrenda relatu.
Ergò, quod eximum pictorum antiqua Timan-
Fama egisse refert, qui, cū diffideret omni (them
Exprimere affectus Agamemnonis arte magistra
Acrius, Iphianassa, tuā de morte dolentis,
Prudenter pullo patrios velamine vultus
Texit: idem faciam, tenebrosā & nube silentī
Velabo reliquas clades miserandaq; fata. [Martis
partim hic
Lubeca. Damna tamen super illa canam , quæ tempore
Incluta, septenā quæ surgis ad æthera turre
Urbs LUBECA, tuos doluisti affligere civeis,
Quorum etsi muros violens haut irruit hostis,
Turbavitq; focis miseros laribusq; paternis,
[Acceptum quod jure refers soli ætheris alti
Rectori, qui te trepidam dubiamq; salutis
Servavit, diramq; à mœnibus arcuit Aten,
Ac magnis Patriæ Patribus, prudentia quorum
Obliquare ratem tantō moderamine scivit,
Ne convulsam illam decumanis fluctibus Eurus
Truderet in scopulos & saxa latentia ponto]
Sæpius at flabris citius furialibus Austri
Ante expectatum tua confertissimus arva
Irrupit, dominisq; orbata mapalia miles
Vasta dedit, ferrōq; agros populavit & igni.

Quales

Quales Pygmæo gaudentes sanguine Thracum
Cum volucres bifidam sulcant in nube figuram,
Agmine condensæ tranant vacuum aëra pennis,
Multaq; se Libyco librant examina cœlo:
Sic quandoq; tuos tempestas ferrea campos
Obsedit peragrans, convectatâ undiq; prædâ,
Ruricolisq; truci, sine causâ, cæde peremptis,
Ac rapto stabulis armento, impunè recessit
Improvisa ruens, ad vimq; parata caterva,
Teutones & ducti Celtarum è gente manipli,
Quiq; Istrum Rhodanumq; bibunt, Duriumq;

Tagumq;;

Pannones, Etruscumq; genus, duriq; Croatæ,
Quosq; Alpes misere, & nubifer Apenninus,
Victricesq; acies Sveonum, ac fortissima bello
Gens Finni, tantisq; animis venere timendi,
Vix ope vallorum te ut tutareris, & ipsis
Murorum septis vix essem libera sævis
Militibus, penetrare extra ut pomoeria nemo
Securus, nemo vacuo se credere campo,
Carpere nedum iter auderet per rura viator.
Indè tuos munire aditus, attollere moles
Vallorum ingentes, & circum mœnia fossas
Ducere præcipites inconsuetâ arte, novôq;

B 3

More

More necesse fuit tantô in discrimine rerum,
Atq; tuos multô fines custode tueri.
Indè omne armorum genus, instrumentaq; lethi
Ex ferrô, & durô Chalybum perfecta metallô,
Loricam consertam hamis, thoracas ahenos,
Cum galeis, hastasq; graves, tûm pulvere fætos
Nitratô flammâq; tubos, tormentaq; cæli
Æmula fulminibus, celsasq; ruentia turre,
Quicquid & adversò tutam te præstet ab hoste,
Provida cura Patrum sibi conciliare coacta est.
Hinc stat & ad patrios vis præsidaria fines,
Quæ vigil insidias speculis observet ab altis
Eminus, atq; hostis studeat deprêndere motus.
Ne, si fortè tuis turmas advertere portis,
Etturbare paret nec opinâ hic mænia clade,
Incustoditam te vel reperiret inermem.
Hinc urbana tuos vigilum custodia muros
Servavit, mutansq; vices pro grandibus egit
Excubias portis, seu nox absconderet umbris
Terras, seu nitidos Titan ostenderet ortus.
Quæ quibus impensis fuerint, quantô ære parâda
Omnia, neu quisquam jurato credere testi,
Neve satis nostræ nôrint memorare Camænæ.
Hinc neq; mercator pontum tuus ire per altum

More

More quiit veteri, penetrans neq; sole calentes
Fors alio terras sperati præmia quæstus
Repperit, immodicū vel quòd persolvere cēsum
Portibus innumeris peregrinæ jussus in aetæ est
Regnum auxilium, vel, quòd Rectorib^o ampla
Sæpè tributa tuis at non injusta pependit,
Attegiæ aut quòd erant flammis hostilibus ustæ,
Oppidave in planum data, vel viduata colonis,
Quæs cōportatas hinc atq; hinc vendere merces
Vel minimò posset, cœu sueverat antè, lucellō :
Omiseram sortemq; tuam faciemq; LUBECA !
Quòd si longinqui reputet quis temporis annos,
Quàm lenis, quàm grata tuis tunc flaverit aura
Velis, præteritô fuerit quàm prospera seclô
Sors tua, præsentis faciemq; huic conferat ævi,
Cogitur anxiferô confixus vulnere mentis (tus,
Et gemere, & mœstos lachrymis perfundere vul-
Ni pepo sit pro corde viro, vel cornea fibra,
Neu fors duritie ferrumq; adamantaq; vincat.
Non si mille mihi cœlestia Numinia linguas,
Oraq; Nestoreô tribuant imbuta lepore,
Ac vocem, Aetæus sibi qualē optavit Homerus,
Sperem omnes cladesq; tuas & damna referre.
Qualis, ab Æolio dimissi carcere venti

Balthi-

Balthica rurbanibus cum perflant æquora raucis,
Ortaq; gliscit hyems, fretaq; indignantia miscet
Tum, si qua in medio puppis depresa profundo
Optatos nequiit properè contingere portus,
Illam huc atq; illuc nunc stridens verberat Auster,
Nunc agitat gelidi rabies Aquilonis, aquosus
Nunc parte ex alia Zephyrus ruit imbris atris,
Innumeri assiliunt fluctus, decimæ impetus undæ
Undiq; circumstat pinū, undiq; vertere pugnat:
Sic parte ex omni tua mœnia sæpius, omnesq;
Horrida promeritos cives exempla, LUBECA,
Infausti casus, rerum discrimina mille,
Atq; catenatæ vexârunt undiq; clades.

III.

Commemor-
vantur cau-
sa istorum
malorum
rum appa-
rentes seu
falsa

Quod si fortè sedet causas exquirere rerum,
Fatalisq; adeò prima incunabula belli
Discutere, Europam quod se diffudit in omnem,
Quidve dolens superum Rector tot volvere casus
Teutoniam impulerit miseram, tot adire labores,
Rem paucis omnē (nec enim rationis opqrte est,
Vos modò, quælo, animos auresq; adhibete) do-
cebo.

Haudequidem ille micans horrendo crine Co-
metes,
Pestiferi fuerit quamvis antebambulo Martis,

Ac

Accœdem & motus monstraverit antè futuros,
Mutuus illius haut adspectus & illius astri,
Oppositive loci stellarum aut forma trigonos,
Neu grave Saturni sidus, Martisq; cruenti
Triste jubar, qui quinq; se abhinc conjūgere lustra
Visi haut consuetō secla inter plurima ritu,
Torrida quà rutilant Nemeæi signa Leonis,
Tantorum autores causæq; fuere malorum.
Nedum ipse invitox vitæ Servator & Autor
[Horresco referens] ad atrocia trusserit arma,
Aut rerum eventus fortisq; volumina nostræ
Nexu causarum violento inscripserit astris.
Nam velut Astrologus, qui curâ atq; arte magistrâ
Et cœlum & stellas, quà quæq; oriturq; caditq;;
Callet, & excelsæ metitur acumine mentis
Defectum Lunæ instantem, Solisq; labores
Prævidet, & certō prænunciat ore futuros,
Nec facit, ut tales habeant cœlestia motus
Corpora, nec novit tenebras inducere terris:
Haut secus astriferō succensa sub æthere lampas
Triste comans, tacitis surgentia fraudibus arma
Atq; vices regnis præportat & urbibus hostes,
Et meritas populis multō pro crimine pænas,
Non tamen illa bonō jure huic accepta feruntur,

β
*Oppositus
planetarū.*

γ
*Conjunctionis
magna su-
periorum
Planetarū
qualis pra-
cedentibus
annis in Le-
one fuit.*
δ
*Dei immo-
num decre-
tum,*

C

Quæ

Quæ bello heu ! minime bello contingere suē.
Perfida proditio, juris contemptus & æqui, (runt,
Scupra verecundis indignè oblata puellis,
Aut immissa sacris inimica incendia tectis
Templorum, aut facti miserandæ cædis acervi,
Atq; aliæ scelerum facies & nomina mille.
Nec, velut Ascræi docuit nos Musa Poëtæ,
<sup>Pandora
pixie</sup> Pixide Pandoræ, Lachesis quam sæva Tonanti
Præbuit, Iäpeto natus cum sidera cælo
Rapta tulit, dextrâq; Epimetheus deinde reclusit,
Rursum eruperunt per inane volantia monstra,
Dira famæ, bella, & morborum mille figuræ,
Ac ferale malum humanæ Discordia genti,
Ut misero tanta afferrent incommoda mundo.
Nec, si fôrs non nemo virûm stimulatus honorū
^{quorundam}
^{Филомат-}
^{хъ.} Ardore, exorti pridem tuba faxq; duelli
Creditur, ac patriæ sic excusisse quietem,
Ut Cæsar, caput & Regnator maximus Orbis,
Imperi reliquiq; Duces, reliquiq; Dynastæ
Dura vel inviti sint surgere ad arma subacti,
Hæc vel solatamen vel princeps causa putanda est
Tantorum, quibus huc pressi sumus usq;, malo-
ruim.

Sed, si Scripturæ est adhibenda obrussa supernæ,

Si 2

Si verum fas est expromere, Numinis almi
(Numinis inconniva acie vel nocte videntis
De mediâ, quæ quisq; gerit, meditatur, aitq;))
Abjecta ex animis penitus reverentia nostris,
Sed damni secura sacræ contemptio legis,
Pectora sed rebus nimium sublata secundis,
Sed mentem infatuans fucatâ fronte Voluptas,
Consilioq; inimicabono & docta illice dextrâ
Innexisse suis nocuos cultoribus hamos,
Sed fera luxuries, & opum insatiata Cupido,
Nec non advigilans stupris damnosa libido,
Et quæ vestibulis Regum foribusq; potentum
Excubat ambitio, scelerumq; examina plura,
Africa quâm solet horrificos hum' edere partus,
Mersere excidio Europæ florentia regna,
Et tantis totum presserunt cladibus orbem.
At quaterè horrendū vix iam Bellona flagellum
Cœperat, humanoq; adsperrere sanguine terras,
Cum misera heu nostrô, majorum at tempore
felix

rum Gerlo
contemptus
Verbi Des.
omnis gene-
ris via,
Ego.

IV.
Germania
Verò tandem
resipiscens
veniam à
Deo impe-
rat.

Teutonia ad Sanctum est effundere visa querelas
Numen, & à Superis sese sentire relietam.
Hei mihi, qualis ea est, heu quantum distat ab illâ
Teutoniâ, Imperiiq; caput Reginaq; Mundi

C 2

Quæ

Quæ fuit, atq; suis submisit legibus orbem !
Hæc ubi jam magis atq; magis stellantis Olympi
Rectorem frendentem irâ, culpasq; perosum
Sensit, quas meruit scelerata licentia, pœnas
Exigere, inq; dies tot cladibus addere clades,
Ærumnasq; , & bella, catenatosq; dolores
Usq; exaugeri, actantos durare per annos,
Externata metu, turritos vertice crines
Effundit, largô lachrymarumq; imbre madentes
Scissa genas, mæstis plangit sua pectora palmis,
Calvitiū immundô perfusum pulvere turpans,
Consilia atq; animo paulatim ad sana reflexo,
Ardua suspectans superi palatia cœli
Multa gemit, summiq; inflexo poplite Regis
Cœlituum folio venerans ad volvitur alto,
Expandensq; manus, tristi sic ore profatur:
O Pater, humani generis tutela, Salusq;;,
[Namq; quis est alius, quem jam implorare que-
amus?])

Qui tibi subiectum vel nutu concutis orbem,
Omnipotente illum ceu verbo tute creâsti,
Qui resipiscentes patriâ complectere curâ,
Sed pacti temerè abrumpentes fædera punis,
Quantum illis lenis, tantû his metuendus & asper,
Ecce

Ecce ego, quæ quondam regnorum maxima,
mundi

Et decus audibam, ac populos ditione tenebam,
Occasus quo scunq; videt Titanis & ortus,
Debeo nunc hosti bellôq; fameq; subacta
Ludibrium, me atrox qui ab sedibus eruit imis,
Maturosq; patres, & lectæ robora pubis
Et strictò intactas hausit mucrone puellas,
Oppidaq; evertit populatis undiq; campis.
Quid multa? haut reliquum sibi quicquam fecit
ad omnem

Sævitiam: ipsa meos horreret Turcia casus.
Hei mihi! quò priscæ vires? quò nostra potestas
Decidit! occidimus, de nobis, illicet, aëtum est.
Et meritò. Nam plura, tua undè exæstuet ira,
Plura (fatebor enim) quām sit cōprēndere dictis,
Crimina patravi: nihil intactum ve reliqui
Aut intentatum sceleris fraudisq; , meo ipsa
Arguor ore nocens, tua quod præcepta protervè
Ac vocem aspernata fui. Te digna severo
Judice culpa, & quam cœlesti fulmen ab arce
Missum ulciscatur, vel demptò fine pietur
Carcere Tartareo, mihi conscientia pectora torquet.
Hinc illæ lachrymæq; , & tot, quib° undiq; vexor,

[Ac meritò, quia spontè nocens] justissime, pœnæ.
At jam præteritæ damno nunc crima vitæ,
Queis accensa super tua jure effebuit ira. (rum,
Heu quām te offendisse dolet Dominumq; seve-
Munificumq; Patrem! Sed enim te pectore totō
Pro bonitate tuâ, quæ metæ est nescia, quæso,
Iræ ponemodum. Quod si præfigere fœdis
Theta nigrum noxis & justâ debita lance
Pendere nostra pares, quis vivi ferre tribunal
Judicis horrendum possit, pœnasq; severas?
Numquid pax aberit nullô mihi fine carenda?
Usq; adeone notâ nullâ, nec teste probabis,
Amplius affectus in te superesse paternos?
Obone, parce, nec æternūm obliviscere gentis,
Quam tibi legisti chari de more peculî,
Sed miseræ planctus, sed deliquisse fatentis
Innocuo & nixæ cruciati sanguine CHRISTI,
Respice nunc tandem, & placidô pacem annue
Desine plagarum, nec inexorabilis Euris (vultu,
In pontum has rapidis portandas trade querelas,
Sed longæ requiem pugnæ pacemq; redona.
Cautior his mens nostra malis delicta deinceps
Auspiciis vitare tuis pœnasq; parata est.
Talibus orabat dictis, longosq; ciebat

Multa

Multa gemēns, fletus questusq; Alemannia tellus,
Seu nigra nox tenebris terras operiret opacis,
Sive retexisset pulsâ has caligine Titan.

At verò justâ DEUS inflammatus ab irâ
Irrita vota diu cadere ac sine pondere voces
Sivit, & in placidas demittere noluit aures,
Neu gravium ultricem scelerum compescere
dextram.

Sed populum ærumnis majoribus ursit in horas,
Hostibus illius patiens impunè licere
Quælibet, atq; omnē regionem atrocibus armis
Eruere, & spoliis per vim ditescereraptis.
Ac velut Ægæo in vasto Marpesia cautes,
Quæ se, navifragis circumlatrantibus undis
Undiq;, mole suâ tenet, atq; interrita substans
Spernit inulta truci allisos cum murmure fluctus:
Sic DEUS, exeruit commoti ut pectoris æstus,
Inq; Europam omnes irarum effudit habenas,
Eheu! tanta ejus lamenta audire negabat,
Obdideratq; adeò surdas clamoribus aures,
Nec quidquam ut misericōelos implēsse querelis
Mœsta videretur, nec quidquam in vota vocasse,
Atq; isse ardentes extinctum Numinis iras.
Nec minus intereà, multò gravioribus ægram

Exer-

Exercere DEUS quamvis pergebat in horas.
Torminibus, justas adeò irritatus ad iras,
Et causa nunquam non sufficiente subactus,
Ex mœstis falsos oculis profundere fletus
Institit, ac votis iratum onerare Tonantem,
Non ignara, illum, cuius justissima captus (litis
Facta humiles hominum superant, quandoq; sa-
Optatum longos producere tempus in annos,
Idq; sibi placidâ, sine murmure, mente ferendū,
Urgendasq; preces, si fôrs mora longa trahatur,
Et citò vota suos nequeant contingere portus.
Annuitura preci tandem pia Numinia tantis
Fletibus emollita, catenatisq; querelis,
Nevem malis fessum dehinc asperioribus orbem
Affectura, & opem toties propè abesse petitam.
Illa nec intenues cessit spes irrita Cauros,
Sed tandem eventus habuere orata secundos.
Nempe haut æternum sanctæ Deus immemor
unquam est (dam
Gentis, quam propriam firmò sibi fœdere quon-
Delegit, quæq; omnis ei se mancipat uni,
Etsi ipsa auxilio statuat se Numinis orbam.
Sed postquam illius gravis ematuruit ira,
Suppliciis superata admissorumq; pudore,
Depo-

Deponunt vultusq; minas, & corda residunt.
Tum neq; Teresiam nec surdum ad vota fuisse,
Re probat, atq; Patrem præfert, terrore remotō.
Illiusex facili sanctam miseratio mentem
Blanda subit, vitæ cum nos malè pænitet actæ,
Et sedat motos irarum in pectore fluctus.
Ergo ubi ter denæ fugere ex ordine messes,
Et toties successit hyems, Alemannia postquam
Martis pressa jugo veniam pacemq; poposcit
Regem hominum Superumq; Patrem, miseratus
Longinquos patrię casus ac tristia fata, [Olympos]
Totq; fatigatam bellis, & ad ultima lapsam,
Ac modò non conclamatam vultu adspicit illo,
Quo cœli templum tempestatesq; serenat,
Quo rapidas ventorum iras pontiq; remittit,
Cœlitus his miseram compellans vocibus ultrò: v
Vox tua jam dudum nostras penetravit ad aures, *Dens pacē
Germania
promiss.*
O dilecta Deo nunquam non Teutona tellus,
Auxiliumq; meum non cassa in vota vocâsti.
Hac quæcunq; tenus te sors adversa fatigat,
Impietas illam meruit tua plurima, finem [plagas
Quæ superans omnemq; modum tot mittere
Compulit, invitæq; extorsit fulmina dextræ.
At vice nunc tandem versâ, miseratus acerbos

D

Tempo-

Temporis exacti casus, ex æthere dextram
Pōrgam, & votorum mensuram implebo tuorū.
Ferrea clavigeri compescam limina Jani,
Et dudum exorti restinguam incendia belli,
Quæ toties lachrymis, & totâ mente petisti,
Alma per Europam reparabo tempora pacis,
Martius in curvam falcem conflabitur ensis,
Uctuus abjectis populus sibi consulat armis.
Tu modò ad obsequium, quanta es, componere
nostrum,

Pœniteatq; adeò Sathanæ mandata sequutam,
Ne ut flagitiis, neu rursum obstringe piaclis,
Sed legis tabulas, & vati tradita Mosi
Aurea verba decem Sinai in vertice montis
Indefessa dehinc esto servare voluptas, (guem.
Nec transversum ab eis unquam te moveris un-
Spes omnes mihi crede tuas, ac nitere CHRISTO,
Victima pro vestris qui succidanea culpis
Factus, & una salus hominum & vitalis origo est.
Hæc ubi dicta, fidem promissis addidit, ipse
Quod probat eventus, dilapsus nuper & annus,
Quo rota sedecies centenos annua gyros
Phœbeæ bis sex peragantis lampadis astra
Cumq; novem lustris trieterida transiit unam

Pœnè,

VI.
*Promissa
perficit.*

Pœnè, salutiferi natali à tempore CHRISTI.
Nam ter quinta suos ubi lux Octobris ab undis
Prompserat Eois ortus, (mirabile dictu)
Pandere sese est visa domus stellantis Olympi,
Divaq; quam Pacem jucundo nomine dicunt,
Quæ sœvam ferri rabiem belliq; tumultus
Compescit, fessis & blanda dat otia terris,
Per nubes sensim & vacuum per inane deorsum
Demitti, atq; alas postquam multumq; diuq;
Incerto nunc huc nunc nisu agitaverat illuc,
Ad terram labi, & Germana reviser rura.
Quam gratæ circum Comites, Concordia læto
Ante iit vultu, lateri secura pericli
Hæsit blanda Quies, nec non Charitesq; Fidesq;
Ponè sequebantur Heliconiadesq; sorores,
Relligioq; & Spes, & Amores mille, Iociq;.
O felix, ô læta dies ! ô Numine plena !
Fallor? an implevère domos tūm insueta super-

nas

Gaudia, lætitiaeq; assensu conscius æther
Arrisit , plausu & fremuit chorus astricus o-
mnis.

Exultim gelidâ Boreæ sub parte Triones
Erectis pedibus primi indulseré choreis.

D 2

Et

vii.
*Lætitia ex
pacis done
nata.*

Et stupuit, cursum sua sistere plaustra, Bootes
Lætus, Parrhasiam tormentorumq; fragore
Ac clangore tubæ terreri haud amplius Ursam,
Quiq; duas ingens Anguis disternat Arctos,
Serpit ovans, radiisq; minus lædentibus arsit.
Tunc, qui terdenis vocem suppresserat annis,
Haut mœsta, Eridani ceu quondam in littore, cy-
gnus

Fudit, inassuetô sed læta melismata ritu.
Tu quoq; Cassiope, resupino corpore palmas
Protendens nova tñnc ingenti jubila plausu
Testata es, rerumq; novum mirata tenorem.
Tunc Leo respexit, positôq; horrore jubarum
Diduxitq; ungues, oculis nec torva minatus
Divæ ab blandiri cœpit, caudamq; ferocem
Motando allusit. Fòrs & necis ultor herilis
Mitis adulavit Canis Erigonejus illi,
Et tremulâ assultans caudâ pedibusq; volutus
Gannivit. Tunc plectra Lyræ vocalia sensit
Vultur, at Erigone miseranda ob fatâ parentis
Funderetum primùm cessavit pectore questus.
Ipse quoq; arridens, jam non immitis, ut antè,
Ense cruentatô latus exarmavit Orion.
Exuit Engonasis Nemeæi terga Leonis,

Suetaq;

Suetaq; depositus nodosæ robora clavæ.
Crinibus ipsa tuis detrâxti, Ariadna, coronam,
Adventum gratata Deæ, stabilemq; vigorem.
Adde quod æthereos lætis hinnitibus axes
Pegasus implevit volucer, cui dura novellos
Ungula tentavit calcando inquirere fontes,
Vellet & æquoreis iterum Delphinus in undis
Mergi, ac humanæ socius convivere genti,
Nî fata obstante superûmq; immota voluntas.
Scorpius at non jam chelis caudâq; timendus
Amplius, è cœlo venienti brachia Paci
Contraxit, cessitq; loco. Cephëja vastos
Andromache Piscis neq; tunc metuebat hiatus.
Neclætata minus credas quoq; cætera cœli
Quæ super exustas labuntur sidera terras,
Et quæ Zona rubens habet, aut declivior Auster.
Quid vobis animi, Castor, Polluxq; gemelle
Castoris, ô fratres unâ duo mente, fuisse
Credibile est, unquam si vos mortalia tangunt,
Lætitiamne oculis vos declarâsse serenis,
Et frontes præter solitum exporrêxe putemus?
Cum jam deposito furibundi Martis amore,
Tanti Oratores Regumq; Ducumq; potentum
(Numine cœlesti sic res animosq; regente)

Æternô fidâs junxissent fœdere dextras?
Nam neq; mistus equo Arcitenens in Scorpion
arcum.

Direxit, veteri q; citam de more sagittam.
Libraq;, qsæ novit cunctarum pondera rerum,
Illô visa die est geminas æquasse bilances.
Tunc quoq; binorum cœlestia corpora Piscium
Exercere vagos nitido simul æthere lusus,
Tunc Caprum, celebre Augusti natalibus astrum,
Ludere cum socio in numerum Ganymede vi-
deres.

Singula quid referam? Gaudent Procyonq; Le-
pusq;;

Mitius & torret subiectos Sirius agros.
Destitit & nitidum dorso cratera ferentis
Corvus edax Hydræ discerpere viscera morsu.
Sic Septem Errones, sic & Lux maxima Mundi
Cynthius, & totus nova gaudia sensit Olympos.
O felix! ô læta dies! ô Numine plena!

Nec saltem hæc cœlum mansit fortuna, sed æquè
Inferior natura vicem ac nova fœdera mundi
Sensit, & ablatos spatiosi tempore belli
Jam postliminiò reddi sibi gestit honores.
Quippè omnes mundi distincto cardine partes
Unani-

Unanimes miscent felici sidere plausus.
Indè hominum totum quantum ferè cunq; per
orbem est,
Exultat, totâq; fovet nova gaudia mente.
(Lunicolûm nisi si fòrsgentem exceperis, Orco
Ortam, & Divini juratam Numinis hostem,
Casibus insultat quæ sola atq; unica nostris)
Albis arenosî potor Viadriq; feracis,
Atq; Istri septem gemini, placidiq; Visurgis
Accola, grata DEO tribuit præconia laudis,
Quòd metuens hostile nihil, novatecta, casasq;
Ædificare iterum, ac flumen populare domorum
Culminibus passim prævelare ausit amænis.
Nunc sibi gratatur curvi moderator aratri,
Quòd deinceps viridi projectus cespite membra,
Quà curvo trepidare fugax rivo unda laborat,
Se recreare queat, patulæ aut sub tegmine quer-
cus

Tutus inabrupto sua credere corpora somno,
Quòdq; inarata diu proscindere vomere rursus
Rura ausit; veteri & pro consuetudine curvam
Maturis falcem sit suppositurus aristis.
Extremas quisquis lucris pe ductus ad oras
Ire amat Eöæ mercis mutator & Afræ,

Tuta

Tuta peragraturus ovat prædonibus arva,
Queisq; mari vitam ventis & credere vota
Quod soleant, ob piratas invisa fuerunt
Æquora, nunc tacitas pertentant gaudia mentes,
Quod modò sint Euris posthac non hoste timenda.

Deniq; Nobilitas, Sacer & cum plebe Senatus,
Omnis & ordo virum Arcto i sub partibus Orbis,
Totaq; se longo solvit Germania luctu.
O felix! ô læta dies! ô Numine plena!
Mōs erat antiquis, si quando illuxerat Orbi
Prosperior cum sole dies, quō lætus opacas
Nuntius expulerat curarum è corde tenebras,
Hunc cressâ signare notâ, niveôq; lapillô.
At quis Erythræo tam candidus orbe lapillus,
Quis tanti candoris onyx, quive unio se unquam
Obtulit, ut dignâ queat hujus dona diei
Insignire notâ? vel quis tam expertia vocis
Ora habet, aut gelidô tam pectora tarda stupore,
Qui non lætisonâ communia gaudia voce
Adjuvet, & festos agitet nunc corde triumphos?
Non sic navifragis littus, non frugibus imbræ,
Non venti fessis sic tempestate secundi
Optantur, veluti hæc toti gratia otia mundo.

O felix!

O felix! ô læta dies! ô Numine plena!
Hanc aliquis Divum summo demissus Olympo
Si nobis quondam sancto promiserat ore,
Addubitassemus sponsori credere tanto.
Dicta fidem insperata levant, crediq; lubenter
Gaudia præsumpti prohibent inopina timores.
Hæc illa est, hæc illa dies, quâ , lucelicebit
Brumali ac sterili sub parte illuxerit anni,
Aurea nata tamen blandæ sunt germina Pacis,
Germina, multiplici queis nec virtute medelæ
Herba vicens omnis certet, non malva salubris,
Non Panacea potens, non Thessala centaurea,
Non dulces succi ambrosiæ, serove comantes
Narcissi, aut molles violæ, neclumina pascens
Tulparum mirandus honos, benè olensve hya-
cinthus,

Quotq; dedere olim Pæstana rosaria flores,
Aut Helicon quicquid plantarum, & Adonidis
horti,

Thuriferisve tulit Panchäia dives arenis.

O felix! ô læta dies! ô Numine plena!

Quòd si natales anno vertente solemus
Læti animum celebrare dies, gratesq; Tonanti
Solvere, præteritum quòd fortunaverit ævum,

E

Quanto

Quantò justa magis, quantòq; valentior almæ
Christicolum genti causa est jam exorta per o-
mnem.

Europam, plaususq; novi, gratōq; Tonantis
Ore celebrandi, cùm longo fracta dolore,
Et crebris tantum non exanimata periclis,
Gustatis Lethes rediviva exurgat ab undis,
Sollicito & positis tandem de pectore curis
Possit ab annoso jam respirare duello.

O felix! o læta dies! o Numine plena!

Quâ Pax millenis longè anteferenda triumphis
Orbe redit, rursumq; hilarat mortalia corda.

Quippe obtusa ad eò si quisquam pectora gestet,
Aut si forte cui tam sit manifesta phrenesis,
Qui Pacem tumidis neget antistare triumphis,
Intra se tacitô paulum sub corde volutet,
Quem victori olim venalis adorea constet
Cladibus, aut quanto discrimine palma paretur.

Nam campo geminæ cum se explicuere catervæ,
Et consurgit atrox inter tot millia pugna,
Utraq; pars dubio primum discrimine fortis
Rem gerit, in varias glomerantur mutua cædes
Vulnera, verum unitandem Victoria cedit,
Quem Deus & virtus palmæ dignantur honore.

Et

Et licet hinc lætans tumefacto pectore vultum
Diffundat victor, seq; æstimet esse beatum,
Dum sibi victrices serpunt per tempora laurus,
Ingeminans &, Iò, populus canitore, triumphhe;
Gentibus haut tamen hæc communia gaudia u-
trisq;

Obveniunt, tantoq; magis pars victa gemiscit.
Ne vetriumphator solidam capit usq; superbus
Lætitiam, crebro sociatur laurea luctu.
Est, ut & incautæ noceat victoria turbæ,
Pristina cum victis incessunt robora pectus,
Ultima sive acuit virtus extrema timentes.
Qualia cum per aquas vasa argillacea magno
Impete concurrunt, ollæq; illiditur olla,
Dissiliunt fractæ in partes utræq; minutæ:
Haud aliam dubio quondam certamine sortem
Terrarum Domini subeunt, communis utrisq;

est

Strages, & victrix simul & pars victa dolendi
Lugendiq; graves capit ob dispendia causas.
At sua diffundit gentes Pax dona per omnes,
Quæ se inter, positô certamine, fœdera jungunt.
Utraq; pars sacris pariter donaria templis,
Et promissa DEO gaudet persolvere vota.

Ergo salve, ô læta dies! ô Numine plena!
Quâ Pax orbe redit, lux optatisima, salve!
Nullaq; quâ micuit multis formosior annis!
Cujus & exortu tu gaudes jure, LUBECA!
Et grates persolvis ovans Regi ætheris alti.
Nam si, cum liquidis mortalia secla sub undis
Mersa forent, mirè arboreâ servatus in arcâ
Ille novi primus veterisq; novissimus orbis
Incola Noachus structas maestavit ad aras (res,
Multæ DEO pecorum, gratosq; adolevit hono-
Tu quoq; ô Urbs sævo servata à Marte LUBECA,
Urbs nimium dilecta DEO, clementia cujus
Tetuita est, meritiq; tui omnia pondera longè
Vicit, age hunc Dominum, Servatoremq; Jeho-
vam.

Laudibus æternum celebra, gratesq; repende,
Quod, tibi Palladium divini nobile verbi
Cùm stygii instinctu latronis, viq; doloq;
Ereptum toties sævissimus iverit hostis,
Sic tamen in ventos labor illi cesserit omnis,
Ut tantis non plus conatibus egerit, ac si
Ægæum lacerâ transmittere l'ntre parâsset,
Aut minimo immensum concludere vase pro-
fundum.

Laudi-

Laudibus hunc celebra, gratesq; repende perennes,

Quòd, duro Europam grassanti Marte per omnē,
Fluctibus & belli innumerās mergentibus urbes,
Te spectatricem permiserit esse tumultus
Tām tragicī, & magnā sine tanti parte pericli,
Præsidio illius patrocinioq; fideli
Tuta, per impluvium sub teſto videris imbrēs,
Atq; necatras orbem vitaveris undas, (nes,
Laudibus hunc celebra, gratesq; repende perennes,
Quòd telorum extra jaſtum permanferis, atrox
Mœnia præteriens nunquam & tua læserit hostis,
Quòdq; tuos plus ortā inter vice simplice civeis
Dissidii segetem, quā nulla nocentior altas (est,
Urbes stravit humi, & quæ, quantū credere non
Damnorū parit, in primā præciderit herbā.
Nec dubitare quidem pietas sinit ipsa, supremo
Quin populi pars magna tui meritasq; Tonanti
Jam grates laudesq; ferat, sed & ipſe, quòd olim
Pars populi quotacunq; fuit tranquilla rogantis
Tempora voce Deum, jam nunc soteria sacro
Debita cum populo ac gratæ libamina laudis
Offero, & in tales supplex solvo ora loquelas:
Sancte Parens (namq; ex vero tibi competit illud

E 3

Seu

VIII.
Precatio
pro conser-
vatione pa-
ciis.

Seu quod amabilius nomen seu dulcissus usquam
est).

Summe Parens, vindex scelerum, Autor & unice
Pacis,

Tu nostra es diris ultus delicta flagellis.

Tu, veluti candente aurum fornace reconditum,
Longum explorasti vario nos igne malorum.

Justus in nos laxis tua se effundebat habenis
Ira, libidinibus, vitiorum & mille figuris

Irritata diu, quibus heu sine more modoq;
Suevimus effreni sanctos offendere vultus.

At patria ac nullis clausa indulgentia metis

Hinc clarè elucet Phœbeò & clarius igne,

Quod tibi, dum in mediò tuus est furor iraq;
cursu,

Mentibus heu! nostris vixdum ad meliora re-
flexis

Consilia, irarum satias subit, atq; benignò

Respicis afflitos vultu, noxasq; remittis.

Mites inspirasti animos ac pacis amantes

Induperatori Austriaco, reliquisq; Dynastis,

Consilia atq; horum sic es moderatus & acta,

Ult, quamvis remis velisq; omniq; paratu

Multa reluctatus fuerit rex impius Orci,

In

In Pacis tandem coitum sit amabile fœdus,
Et Magni inter se, posito certamine, Reges,
Maximus & Cæsar sancirent fœdus amicum,
Firmarentq; fidem dextris simulatq; sigillis.
Cernimus indè tuæ vires ac robora dextræ,
Et plus quam patriæ immensam bonitatis aby-
sum.

Ergo tibi, Pater omnipotens, quas pectora pos-
sunt

Concipere, & quas ora valent depromere, grates
Ex animo solvunt meritò, quotcunq; per orbem
Christicolaræ superant, & nos, qui tecta LUBECÆ
Incolimus: tibi nam in solidum tibi debita laus
est.

Cœlifluæ nobis veneranda Oracula Legis
Largè indulsiſti, ex hac ut tua sancta voluntas
Nota foret cunctis, atq; , in quo cardo salutis
Vertitur humanæ, CHRISTUS: tua dextera fato
Urgenti nos eripuit: Tu rura colonis
Restituens lethi rapuisti è faucibus urbes.

Nam non restaret terræ Germanidos umbra,
Nî tu, Rex cœli, penitus ruitura subiſſes
Pondera, quassatamq; ratem, invictâq; levâſſes
Naufragiū commune manu, Mavorte repulso.

Moenia

Mœnia Cœsareæ sed & hæcc civeisq; LUBECÆ
Libertate frui sartâ tectâq; dedisti,
Quæ neq; thesauris Arabum est, charoq; reposti
Argenti pretio, aut ullo mutabilis aurô.
Non tuba, non nostros ruperunt classica somnos,
Tectaq; perstiterunt hostili imperdita dextrâ.
Hinc collaudat ovans sanctis Ecclesia templis
Te, nostræ columnen vitæ, Regemq; benignum,
Et meritas hilari persolvit pectore grates.
Hæc quoq; gratantum miscens se cætibus almis
Telætâ Schola voce canit, mediocria nostris
Quòd concessisti bonus hactenus otia Musis,
Et fessis tranquilla iterum das tempora terris.
Atq; ô si nullus deinceps aut Pandarus audax
Bellandi aut studiis odiôve Tolumnius ardens.
Hoc benè compositum tentet confundere fœ-
dus !

O utinam te mente magis magis usq; parati
Et colere & vigiles benè facta expendere simus,
Quæ locuplete penu promis sine fine modoq;
Cœlitus immeritis densoq; fluentia nimbo !
O utinam (nam cauto opus est, ne rursus ad icta
Saxa pedem memores referamus, & orbita pri-
scæ Nos

Nos iterum' culpæ trahat errorisq; relicti)
Te justam deinceps nunquam inducamus ad
iram.,

Neve offendamus tām sanctos crimine vultus!
Sed neq; nos penes est, hominum ô mitissime
Rector,

Nevem an in nostrâ positum, res condere tan-
tas.

Pelle igitur nebulas, oculataq; pectora nobis
Suffice, quæ satis hæc agnoscere munera curent.
Attritos da animos, dejectaq; corda dolore,
Ob malè præteriti transmissos temporis annos,
Corda , quibus spes cuncta tuâ in bonitate re-
cumbat,

Inq; salutifero cruciati sanguine CHRISTI,
Cereaq; omnigenæ flesti virtutis in actus
Largire, & tua quæ currant ad iussa lubenter,
Sive adversa cadant, seu tempora fortè secunda.
Religionis opus puræ tutare, furores
Lunicolæ clemens compescere animosq; tyranni.
Digna at finitimi da præmia Regibus, horum
Perstet & æternū firmò respublica talo,
Consiliis patriam qui suffulserē labantem,

F

Quo-

Quorum & subsidio tantos quæsita per annos
Teutoniæ fessis Pax tandem est redditæ terris,
Qui sacrorum interciderat per tempora scho-
lasq;

Priscus honos, redeat, careant non atria cætu
Sancta pio, Clarii doctâ nec pube penates,
Colla diu despecta levent Heliconis alumnæ,
At fera barbaries stygias trudatur ad umbras.

Non jam ultra in prædam cedat Germania, nec,
quas

Leges antè dedit, peregrino rursus ab hoste
Imperiumq; pati cogatur, fronte serenâ
Tristibus è claustris ausint procedere leges.
Tu rege, tu claræ Proceres defende LUBECÆ,
Quos Orchestra tenet, longum studuisse saluti
Communi valeant, benè de patriâq; mereri,
Auctibus ut magnis crescat, redivivaq; sumat
Robora, & antiquos superans juvenescat ho-
nores.

Deniq; quos tellus Europæ magna veretur
Regum adamanteis, bone, corda Ducumq; po-
tentum,

Vinclis & nunquam dirimendo foederæ nece,
Pax

Pax ut inoffenso perstet modò facta tenore,
Neve fidem temeret vis aut fallacia pactam,
Sed sanctè justeq; dehinc lætemur inermes
Ad legum normam perpendiculumq; tuarum.
Exigere innocuæ tranquilla silentia vitæ.

... eisemal ob der Zeitung
vom 1. Februar 1850. Es ist
die einzige Zeitung die
in den Jahren 1850 und 1851
in Berlin erschien.

Hist germ 447

